

СВѢТЛОЗАРЪ ДИМИТРОВЪ

**Азъ
и
Другиятъ**

1928

ИЗДАТЕЛСТВО „СЕВЕРЯНИНЪ“

Азъ

и

Другиятъ



ПРОЛОГЪ.

Столицата. Свечерява. Изъ улицитѣ тече потокъ отъ хора, които отиватъ къмъ булеvara. Шумъ. Плѣсъкъ на бунтуваща се рѣка. Преминаватъ трамваи. Свѣтковицитѣ отъ тролейтѣ, като че ли блѣстятъ върху самия хребетъ на Витоша. Електрическитѣ ламби си шушнатъ:

I Ламба: Видя ли, какъ той взе часовника отъ джеба му? Часътъ бѣше 7 и 13 минути. Не забелѣза ли? — Азъ ти смигнахъ.

II Ламба: Азъ бѣхъ гърбомъ, но щомъ ти казвашъ, че е взелъ часовника, вѣрвамъ. Съмнявамъ се, обаче, че си видѣла часа. Ти си тъй късогледа. . . .

I Ламба: Може би е билъ 7 и 21 минута.

III Ламба: Безразлично! Часовникътъ е откраднатъ!

IV Ламба: Мълчете! Телеграма! . . .

7321-ва Ламба: (кварталъ „Захарна Фабрика“) Алло-ал-ло! Слушайте: той открадна единъ златенъ часовникъ; продаде го; сега се връща въ избата си; жена му умира; това е истината. . . .

I Ламба: Алло ал-ло. . . . за колко го продаде. . . . ами лѣкаръ. . . . алло-ал-ло. . . .

7321-ва Ламба: Лека нощъ. У-г-а-с-в-а-м-ъ.

I Ламба: Угасна.

II Ламба: Часътъ е едва осемъ.

III Ламба: Въ кварталъ „Захарна фабрика“ пакъ мракъ!

Азъ: Въ кварталъ „Захарна фабрика“ тъмнина! Вѣчна тъмнина, сѣяна отъ културнитѣ бухали!

Другиятъ: Тамъ свѣтятъ човѣшкитѣ души, и тѣхниятъ блѣсъкъ е по силенъ отъ всички свѣтлини! Слава!

Тълпата: (пѣе) Къмъ булезара! Къмъ булезара! Къмъ булезара!

I ЕПИЗОДЪ.

Същата улица, следната вечеръ. Тълпата се сдушава предъ единъ трамвай. Двама стражари разблѣскватъ насѣбралитѣ се.

I Стражаръ: Я чакъйте! Разпрѣснете се!

II Стражаръ: Убитъ! Премазанъ!

Тълпата: Да се арестуза ватманътъ! Ватманътъ! Ватманътъ!

Пѣтници отъ трамвая: Да се арестуза убитиятъ! Той самъ се хвърли.

II Стражаръ: Но той е умрѣлъ!? Какъ да се. . .

Единъ проходящъ: Все едно! Разчистете линията!

Разчистватъ линията. Едно такси отнася втория стражарь и трупа. Трамвая тръгва, окончателно разкъсвайки една забравена ржка. Бѣлиятъ кржгълъ плакатъ съ червени букви се смѣе. Оставатъ три жени.

I Жена: Той е мжжътъ ѝ.

II Жена: Тя отдавна не е идвала въ склада на работа.

III Жена: Тя днесъ умрѣ!

I Жена: Умрѣ ли?

III Жена: Умрѣха и двамата.

Трамвай № 7: Бѣгайте, дяволъ го взелъ, по скоро бѣгайте! Всички подобни сантименталности сж излишни!

Бѣлиятъ плакатъ: (презъ зжби) Вървете въ дѣсно!

I и II Жени: Богъ да ги прости!

Азъ: Умрѣли! Господи! Ти си безмилостенъ глупецъ, неоправданъ дори отъ възрастта си! Проклятие!

Другиятъ: Не проклинай! Още много малко си видѣлъ отъ неговото милосърдие. А за тѣхъ — тѣ сж живи! . . . Не ги ли видѣ въ очитѣ на ватмана, който три нощи не е мигналъ?— Да, тѣ горѣха въ блѣсъка имъ, като свадбени свещи!

7321-ва Ламба: Алло—ало! Въ неговитѣ прозорчета още не е пламналъ свѣтлика на газовата имъ ламбичка. Ало!, — не знаете ли нещо за него?

I, II, III и IV Ламби: Той се хвърли подъ трамвая. Богъ да го прости! (хоръ) „со свѣтими упокой, Христе Боже. . . .“

Единъ трамваенъ звънецъ звъни тежко и протяжно. Тритѣ жени набожно се кръстятъ. Надъ Витоша се стели матово-синъ мракъ.

II ЕПИЗОДЪ.

Същата вечерь. Здрачъ. Булевартътъ шуми. Музикатъ свири минюета отъ Падаревски. Двама ученици повтарятъ мелодията, подсвирквайки. Три проститутки се движатъ по средата на улицата, блъскайки се съ студенти и младежи. Една студентка случайно цѣлува минаващия гимназистъ. Въ трамвая пжтуватъ: трима господа — почтени и аристократични особи, единъ войникъ, една слугиня и една дама отъ обществото.

I Господинъ (40 год.): И така, господа, азъ държа на това, че трѣбва да се взематъ здрави мѣрки, за нравственото издигане на народа ни.

II Господинъ (52 год.): Да, колега! Ние вървимъ главоломно къмъ израждане. Когато слушамъ Д-ръ Беронъ. . . Впрочемъ, това сж уроцитѣ на Франция; това е. . . .

III Господинъ (46 год.): Ужасно, господа, ужасно! Човѣкъ на всѣка крачка е гоненъ отъ проститутки, пардонъ. . . Знаете ли: четиринадесетъ годишната дѣщеря на. . . (шепне имъ) — е забременѣла?

I Господинъ: Нима?

II Господинъ: (особено съчувствено) Нима? (на себе си) тя, струва ми се, имаше връзки съ сичѣтъ ми. . . (високо) Ужасно!..

I Господинъ: Проституцията е забранена, а става обратното.

II Господинъ: Азъ съмъ за нейното регламентиране. Въ публичнитѣ домове е гарантиранъ поне санитарниятъ контролъ. Азъ. . .

I и II Господа: Разбира се! Да! Нека ги посещаватъ развратниците!

II Господинъ: Поне ще бжде спасенъ чистиятъ ни столиченъ въздухъ отъ зловония.

Дамата слиза.

II Господинъ: Азъ. . . азъ, до тука, господа. До виждане.
(бързо скача)

Пауза. Дватама господа наблюдаватъ презъ прозореца.

I Господинъ: Видѣхте ли? Достигна я. . . хи-хи-хи. . .

III Господинъ: Да. . . то. . . . знаете. . . . човекъ не може безъ слабоститѣ си.

Азъ: Чу ли? Човекъ не може безъ слабоститѣ си. Значи сме станали вече, толкова жалки същества?

Другиятъ: Тия тукъ сж жалки. Слаби сж другитѣ, които пречистили душитѣ си, ясно виждатъ падението на околнитѣ, но не смѣятъ да издигнатъ мечъ, а се задоволяватъ съ плачъ и проклетия. . . . по вѣтъра.

Войникътъ цѣлува слугинята и скача отъ трамвая.

Слугинята: Простакъ! . . . (тихо) защо скача?

III ЕПИЗОДЪ.

По булевера се носятъ звуци отъ „кавказката сюита“. Пияница пѣе цинична пѣсень. Стражарътъ му предлага избата на участъка за концертиране. Три проститутки се смѣятъ. Четвърта проститутка гледа къмъ тѣхъ съ явна злоба. Тя е стара, съ извехтѣли дрехи, несколосанъ напудрена.

IV Проститутка: Тѣ си мислятъ, ангелчетата, че младостта е вѣчна и хубостта отива до Свѣти Петра. (къмъ единъ стражаръ) Хей, господинъ старши, — хубавецо, нѣма ли да се запознаемъ? А?

Стражарътъ отминава, като плюе презъ зжди.

I Проститутка: При мене пъкъ единъ, казва, — че е началникъ на отдѣление при нѣкакво министерство. Той — много модеренъ: иска французски стиль (шушне имъ нещо тихо.)

Тритѣ се смѣятъ.

III Проститутка: Мене ме е гнусъ!

II Проститутка: Ще свикнешъ, миличка. И азъ се гнусѣхъ, но оня белгиецъ . . . той, знаете ли — ха-ха-ха . . . (шушне имъ нѣщо.)

Смѣятъ се. Трима студенти се спиратъ при тѣхъ и ги повеждатъ. Оркестрътъ свири студентския химнъ, изъ едно руско пупури.

IV Проститутка: (почти разплакана) Пакъ намѣриха! Ами азъ, Господи?

Гласъ отъ небето: Богъ не е за падналитѣ.

Азъ: А нали Христосъ казва: който е по чистъ отъ нея, да хвърли камъкъ отъ горе ѝ?

Другиятъ: Христосъ за чиститѣ хора е метафизично видение на тѣхнитѣ блѣнове; за другитѣ: параванъ, задъ който безнаказано може да се скрие всѣка фелистерщина и наглосъ. Ти го обичай!

IV ЕПИЗОДЪ.

Припада сивосинкава есенна мъгла. Булевартъ е пустъ. На единъ жгжлъ, подъ сѣнката на голѣмо афишно табло стои IV проститутка. Градътъ има хиляди лепкави пипала — едно отъ които е тя. Къмъ нея върви господинъ съ сиво габардиново пардесю.

IV Проститутка: Господине, моля ви се . . . азъ . . .

Господинътъ: Просѣкиня? И по това време ще задѣвате минувачитѣ?

IV Проститутка: Господине, азъ не съмъ . . . просѣкиня . . . азъ . . . ще ви дамъ . . . друго . . . може би, за последенъ пѣтъ.

Господинътъ: Какъ? Махай се, чудовище!

IV Проститутка: А-а. Тѣй ли! (истерично) ти, ти си чудовище! . . . ха-ха. А може би, ти си билъ първиятъ, а? Сега — чудовище! Когато бѣхъ хубава . . . ха-ха-ха . . . Тогава и ти и други, десетъ, сто, хиляда . . . проклетнико . . . всички сте проклети! . . . ха-ха-ха . . .

Господинътъ: (бѣгайки по булеваря, гоненъ отъ гузната си съзвестъ) Азъ първиятъ? Не —не! Никога не ще допустна това! А тя? А всички жени? . . .

На жгъла се задава млада цвѣтарка отъ кабарето. Господинътъ се спира предъ нея. Къмъ тѣхъ се приближава такси.

IV Проститутка: (яростно сочейки следъ таксито) Проклетнико! Ще видишъ! Азъ на всички ви . . . когато се омъжа, на всички ви! . . . разбирашъ ли? ха-ха-ха . . . И ти, хубостнице! . . . и ти ще видишъ! Нали нѣкога ще бждешъ стара и грозна? Азъ . . . на всички ви ще отмъстя, проклетнице! . . . На всички ви!

Азъ: Дали?

Другиятъ: Може би!

IV проститутка стои съ безпомощно отпуснати рѣце. Бавно се доближава до стѣпалата на една сграда и сѣда. Къмъ нея съ тежки, отмѣрени и увѣрени стѣпки се приближава стражарь.

V ЕПИЗОДЪ.

Разсъмва. Мостъ върху градският каналъ. Тъмни-ната се разсича отъ една полусвѣтѣща ламба: № 7321. По развалениятъ паважъ, олюляваща се, върви IV проститутка. Една кукумявка изкрещява въ клонетъ на оголѣлата топола. Облакатенъ на перилата на моста, стои Сатана, който е взелъ видъ на елегантенъ младежъ.

Сатана: Азъ отдавна те чакамъ, мила моя.

IV Проститутка: Обичний, прости ми: трѣбваше да скъсамъ съ първия си любовникъ. Оня — съ габардиновото пардесю.

Сатана: А защо, мила моя?

IV Проститутка: Защото той престана да ме уважава. Той се надсмиваше надъ мене. Не галѣше гъвкавото ми тѣло; не цѣлуваше моитѣ бѣли гърди и сочни устни; не ме ласкаеше. Той ме нарече: чудовище!

Сатана: (на себе си) Не те е излѣгалъ! (високо) Успокой се, гълъбицата ми, — жена, като тебе, мога да притежавамъ само азъ. Само азъ знамъ да разбирамъ душата ѝ.

Азъ: Та само Сатана ли може да притежава тези сщества? Нима за тѣхъ никога не ще има покой?

Другиятъ: Не се тревожи! Той е по добъръ отъ вашиятъ Богъ. Утешава ги и все, нѣкакъ — си ги приема. А Богъ не имъ прави честь, даже съ Ада.

Тишина. Сатана и IV проститутка изчезватъ въ мътния градски каналъ. Развиделѣва.

7321-ва Ламба: Ало-ал-ло, добро утро! Четвъртата проститутка се удави.

I Ламба: Кой? . . кога? . .

7321-ва Ламба: Четвъртата проститутка. . . Сега, преди ми-

нута. . . Алло. . . угасвамъ!

III Ламба: Ало-ало. . .

I, II, III и IV Ламби: (хоръ) „Со свѣтими упокой, Христе Боже. . .“

Надъ Витоша се понася бѣла, пухкава мъгла. Утрото наднича съ единственото си кърваво око задъ далечнитѣ хребети. Единъ, обреченъ на заколение, петель кукурига.

VI ЕПИЗОДЪ.

Моргата. Надъ мраморната маса лѣжатъ три трупа. Два плѣха сж сѣднали до обезобразената глава на мжжкиятъ трупъ, и вѣроятно дълбоко сж замислени надъ неговата участъ.

I Трупъ: Ти, колега, види се, по една нещастна случайность си се удавила?

II Трупъ: Толкова, колкото и ти случайно си попадналъ подъ колелата на трамвая.

I Трупъ: Съ менъ е друго-яче: моята жена умрѣ; азъ откраднахъ единъ златенъ часовникъ; щѣха да ме преследватъ; а и нито единъ човекъ вече не живѣеше за менъ и не ме обичаше.

II Трупъ: Значи, ние сме съвсемъ еднакви.

III Трупъ: За тебе ще мисли господинътъ съ габардиновото пардесю.

II Трупъ: Той ми е чуждъ!

III Трупъ: И ти си му чужда, но го плашишъ. Не видѣ ли днесъ когато ни пренасѣха? Той надникна въ колата и коситѣ му побѣлѣха отъ ужасъ. . .

Азъ: ? . . .

Другиятъ: Тя отмжсти!

I Трупъ: (къмъ III Трупъ) Но вие сте се удавили заедно?

III Трупъ: (презъ зжди се киска).

II Трупъ: Да! Той е мой любовникъ.

III Трупъ: (Избухва въ силенъ смѣхъ).

I Трупъ: А господинътъ съ габардиновото пардесю?

II Трупъ: И той!

I Трупъ: И той? — А преди него, види се, има още?

II Трупъ: Да!, има още: десетъ, сто, хиляда, много, много. . .

I Трупъ: Пфююю! . . . Значи. . . Ти си проститутка? . . .

III Трупъ: Ха-ха-ха-ха. . . Погнуси се, нали? Ти, който само по липса на глава, не можешъ да видишъ въ нея сестра си, се погнуси? . . . Ти, който многожди пиянъ до безумие си търсилъ бедрата ѝ, ти, който въ луда страсть си я цѣлувалъ, сега се гнусишъ? А спомняшъ ли си хубавата пролѣтна вечеръ, когато тя бѣше още съвсемъ млада, а твоята кръвъ бѣ по-буйна отъ планински потокъ? Не ти ли я излжсти нея вечеръ, кълняйки ѝ се, че никога не ще я изоставишъ? Или грѣхътъ ти е по-малкъ отъ нейния? Безумце! Ако главата ти бѣше на мѣстото си и очитѣ ти блѣскаха още, щѣше да видишъ нейната разкъсана утрсба и измжчени гърди, и. . . щѣше да плюешъ отъ погнуса. Да! ти би плюлъ, безъ да чувствашъ, че върху душата ти тежи свѣтата заплювка на нея и нейнитѣ сестри.

Гърлото ти се мжче да въздъхне? Е, добре! въздишай! — защото приличашъ на своятъ глупавъ Богъ, който умѣе да наказва, безъ да има смѣлостта да разруши земята; който сжди хората, безъ да види собственото си престѣпление: сътворението имъ. Ето: азъ не съмъ човекъ, — дойдохъ да прелаская тази нещастница; не съмъ Богъ, — отидохъ съ нея на Голгота, за да прекратя страданията ѝ. Твоятъ Богъ затвори за нея дори Ада, — азъ ѝ отворихъ вратитѣ на подземното си царство и я приехъ, като скѣпъ другаръ. Защото Той иска рабо-

лелие — азъ гордостъ и борчески духъ; Той разказва за любовъ, а наказва — азъ съмъ умраза и ледъ, а помагамъ! Защо се гнусишъ ти? Защото си по чистъ?—Нима не пиянстваше и разврагничеше по цѣли нощи? Нима не открадна? Зная, че правеше всичко това отъ болка и нужда, но нали азъ ти помагахъ? Нали азъ те накарахъ да се хвърлишъ подъ трамвая? Нали азъ бѣхъ ватмана № 49?

I Трупъ: (продължително глухо ридае).

Азъ: Значи той е. . .

Другиятъ: Той каза всичко. Не мислишъ ли, че говори, като Месия?

Азъ: Да, но. . . .

Другиятъ: Той е новиятъ Христосъ. Христосъ на крайността. Богъ на тия, които носятъ по лицата си жестокия ударъ на житейския печатъ. Христосъ на мъстителната умраза, на безогледното себегрицание, на всеопрощаващата любовъ,— Христосъ на бунга, за възвеличаване на човешкото единство и братство.

Дзата плъха стоятъ съ приведени глави. Единиятъ сърдечно се моли на своята ористница. По странитѣ на втория трупъ се търкалятъ едри сълзи.

VII ЕПИЗОДЪ.

15 часа следъ обѣдъ. Моргата е посетена отъ височайши гости: студенти по медицина. Бѣлобрадъ професоръ, съ два чифта очила, извършва уаопсиитѣ. Трима асистенти се въртятъ около него.

Професорътъ: И така, господа, имаме случай на две самоубийства, едно отъ които е доста оригинално.

I Асистентъ : Внимание !

II Асистентъ : Професорътъ започва !

III Асистентъ : (подава хирургически инструменти.)

Единъ студентъ : Касапи ! Какъ ще почнатъ !

Другъ студентъ : Запиши Богословския факултетъ.

Професорътъ : Господа, първиятъ трупъ е най малко интересенъ за насъ и науката. Той, вѣроятно е на нѣкой зако-равѣлъ пияница, който въ умопомрачение, или припадъкъ на *delirium tremens*, намира алкохолъ подъ колелата на трамвая. Ланцетътъ доказва това, като намира дветѣ предни кардиални клапи разширени и чувствително затвърдѣли. Той би умрѣлъ, въ другъ случай отъ *vitium cordis*, или *arteriosus*.

Асистентитѣ : Абсолютно вѣрно !

Професорътъ : Хмъ — да ! Тукъ обаче, имаме случай интересенъ. Предъ насъ е трупътъ на една проститутка, която, или е убила (сочи III трупъ) любовника си, или е била убита отъ него.

Асистентитѣ : Господи ! Самата истина е по-малко красноречива отъ вашитѣ думи, екселенцъ !

Професорътъ : Хмъ — да ! И така

Професорътъ продължава лекцията си. Три студентки тихо говорятъ помежду си .

I Студентка : Колко е грозенъ бюстътъ ѝ ! . . .

II Студентка : А бедрата ѝ — върбови клоне ! . . .

III Студентка : И колко е нечиста !

Професорътъ : Имамe случай на полова психопатия.

Студенткитѣ : (на себе си) Добре, че сме здрави ! .

I Студентка : (очевидно се възмущава.)

III Трупъ : (мисленно я цѣлува.)

I Студентка : (пламва и се усмихва) А третиятъ е хубавъ-

Двата плъха, свити до малкото прозорче, наблюдаватъ.

I Плъхъ: Тази, види се, е отъ сжщиятъ сортъ дама, а?

Азъ: ?

Другиятъ: Плъховетъ сж прави! Не формата—а сжщността!

Професорътъ: (завършва лекцията си) Къмъ третиятъ трупъ ще пристъпимъ утре.

Всички церемониално излизатъ. Вратата глухо се затваря, Третиятъ трупъ плюе въ страни,

VIII ЕПИЗОДЪ.

Отъ моргата изнасятъ въ кола разкъсанитъ два трупа. III трупъ става и излиза; бавно се качва на колата, като свещеникъ, който води осждения на гилотината. Въ помѣщението оставатъ двата плъха и два забравени ланцета.

I Ланцетъ: Какъ ти се струва нашиятъ професоръ?

II Ланцетъ: Глупавъ, извѣянъ старикъ, който презъ двойнитъ си очила не вижда по далече отъ носа си.

I Ланцетъ: Не допускашъ ли, че тамъ сж закачени знанията му?

I Плъхъ: (приближава се и прави почтителенъ реверансъ) Господа, ако позволите . . . какво говорятъ сърцата на тия обозепочивши посетители на нашия домъ?

I Ланцетъ: Въ никой случай не казаха това, което професорътъ каза на своитъ възпитаници.

I Плъхъ: (къмъ II ланцетъ.) А вие?

II Ланцетъ: Азъ се занимавамъ съ стомаха, а той въ подобно състояние, въпрѣки природата си, е малко красноречивъ. Едно е положително: смъртта не е въ следствие отравяне — стомаситѣ бѣха съвършено праздни.

II Плѣхъ: А! Гледайте! Той стигна до ямата, като Христосъ, той

Ланцетитѣ: Кой е той? Какъвъ е?

II Плѣхъ: Третиятъ, третиятъ трупъ. . . ето. . . а! той се възнеса къмъ небето. . . високо! . . високо! . .

I Плѣхъ: Молете се! Той е Богъ!

Азъ и Другиятъ мълкомъ колѣничатъ. Въ моргата безшумно влиза нощта.

IX ЕПИЗОДЪ.

22 часътъ. Редакция на вестникъ „Последни Вести“. Свитъ предъ тѣсната редакционна маса седи единъ рапортьоръ и съвестно работи. На зеленото листче, въ което той вписва последнитѣ вести, стои заглавие: „Три самоубийства въ една нощ!“ Презъ среднята врата влиза главниятъ редакторъ.

Редакторътъ: Новости?

Рапортьорътъ: Три самоубийства.

Редакторътъ: Я вижъ ти! Какъ, кога?

Рапортьорътъ: Ето моя ржкопись.

Редакторътъ: Да, да! (чете) Интересно! (къмъ рапортьора) Пишете, защото все още нѣмате тактъ! (диктува):

Пакъ самоубийства. Онази вечеръ. . . . подъ трамвая. . . . за гарзта. . . се е хвърлилъ . . . единъ човекъ. . . на около 35

годишна възраст. . . —вѣроятно закоравѣлъ. . . пияница. Личността му. . . не е установена. Има улики. . . че това е опасниятъ разбойникъ Z. Подробности. . . въ интереса на следствието, . . . за сега премълчаваме.

Но това не е. . . единственото. . . снощно произшествие. . . Вчера, сутринта. . . въ канала на централниятъ булеваръ. . . се намѣриха два трупа. . . Единтъ е на една регистрирана. . . при градоначалството. . . проститутка, а другиятъ. . . — на неизвестенъ на власта човекъ. Ако се сжди по външността на последния, . . . той е билъ интелегентенъ човекъ. . . . Какво се крие въ тая мистерия?!—По мнението на. . . . известния професоръ Д-ръ Р. . . . тукъ имаме убийство, плодъ на садизъмъ у едната; или другата страна. . . . Странната участъ на мъжкия трупъ. . . Аутопсията на мъжкия трупъ е била отложена за днесъ, обаче при слагане вестника. . . на машината. . . научихме, че въ 8 часа, . . . трупътъ е изчезналъ. . . Надѣваме се, . . . че властта. . . .

Азъ : . . . ще арестува мъжкия трупъ, и ще го обѣси на публично мѣсто, за назидание на поколението.

Другиятъ : Нима малко назидава и възпитава вестникъ „Последни Вести“?

Главниятъ редакторъ, самодоволно усмихвайки се излиза. Рапортьорътъ многозначително поклаща глава.

X ЕПИЗОДЪ.

Стая на коректора, който дрѣме надъ единъ томъ Хайневи стихове. Той е поетъ, и за това дрѣмката му е простима. Изцапанитѣ съ печатарско мастило коректурни шпалти и ржкописи поклащатъ унило измачканитѣ си краища.

Ржкописътъ : (къмъ единъ шпалтъ) Колега, хубавичко те нацапа шефътъ.

Шпалтъгъ: Остави се! Азъ не мога да разбера отъ гдѣ намиратъ тези мръсотии рапортьоритѣ!

Ржкописъгъ! Моля, моля! Азъ съмъ дѣло на самия главенъ редакторъ.

Шпалтъгъ: Толкова по зле!

Ржкописъгъ: И азъ за това протестирамъ. Не трѣбва да винимъ само рапортьоритѣ. Тѣ сж по внимателни и къмъ външността ни. (сочейки коректора). Ами този господинъ?

Шпалтъгъ: О, времена! Нали е поетъ? Мисли за снощното пиянство. . . Пъкъ и да ти кажа ли сърдечно, колега, по добре ще направи да корегира тебе. . .

Азъ: И съвестъта на главния редакторъ!

Другиятъ: Позоръгъ се записва въ съвестъта съ черно, неизлично мастило. Съ що би могълъ да прави корекции?

Азъ: Може би съ добродетеленъ примѣръ?

Другиятъ: Не момче, съ огънь!

Коректоръгъ кихва и окончателно заспива.

XI ЕПИЗОДЪ.

Следната вечеръ. Булевартъгъ гъмжи. Човешкиятъ потокъ се слива въ непроницаема тъмна маса. Ламбитѣ свѣтватъ и въ матовата вечеръ, тѣхнитѣ жълти свѣтлинни дворчета се открояватъ, като ореолитѣ на светци върху окъртени селски икони. Върху електрическиятъ кабелъ сж се разположили два гарвана и наблюдаватъ две вестникарчета, разсжждаващи върху „Последни вѣсти“.

I Вестникарче: Ти какъ викаше днесъ?

II Вестникарче: „Убитиятъ разбойникъ! Изчезналиятъ трупъ отъ моргата! Пълни подробности!“

I Вестникарче: А азъ: „Тритѣ мистериозни самоубийства! Садиста любовникъ! Подъ колелата на трамвая!“

II Вестникарче: Колко повече?

I Вестникарче: 200.

II Вестникарче: Азъ 270.

I Вестникарче: Ако върви все така, по три самоубийства на день, ще мога да си купя здраво палто за презъ зимата. . . .

Гарванитѣ плюятъ и отлитатъ. Една ламба изгърмява и се разбива на парчета. Трима минувачи ругаятъ дирекцията на освѣтлението.

Азъ: Нещастнитѣ! Тѣ чакатъ самоубийства за да си купятъ нови палта!

Другиятъ: И ще ги дочакатъ! Утре ще се самоубиешъ ти!

Азъ: Азъ? . . .

Другиятъ: Ти! Животътъ на фелистеритѣ търпи слабитѣ хора съ кадифени души, — твоятъ животъ — не!

Азъ: (дълбоко замисленъ) Ти си правъ!

Булеварътъ пустѣе. Надъ близкиятъ трансформаторъ вѣтърътъ свири тържествено Gloria Gloriamus. Единъ отбруленъ листъ шуми по тротоара.

XII ЕПИЗОДЪ.

Нощ. Вѣтърътъ спори съ камбанитѣ на „Александъръ Невски“.

Вѣтърътъ: Да? „Вие не вървате, уважаеми, моитѣ думи? . . . О, никога не бихъ допустналъ, че ще бждете тъй несправедливи къмъ моята скромна личностъ! Или смѣтате, че пред-

назначението ми е само да флиртувамъ съ вашитѣ изящни, звучни езичета? Не, мои високо уважаеми дами, не! Азъ настоявамъ, че той ще се самоубие. Знаете колко е силенъ Другиятъ, нали? — защото е ученикъ на Сатана! А Сатана и съ васъ си е игралъ по нѣкога.

Най-малката Камбана: Богъ е по-силенъ! Нали всѣка сутринъ известяваме това?

Вѣтърътъ: Извинете, госпожице, — наивността е красива и привлекателна за флиртъ, но, уви! крайно неумѣстна въ сериозни разговори. Първо: всѣки денъ не звъните, а треперите отъ трѣската на електрическиятъ токъ. А ако това ви е приятно — простете, но не говори много хубаво! Знаете, че епилептицитѣ изпитватъ голѣмо удоволствие въ конвулсиитѣ на припадака, и все пакъ, никому не се иска да бжде епилептикъ. Второ: вие не биете за Бога, а за да съобщите на хората, че се е съмнало и че имъ предстои работа. И трето: да се месите въ разговора на възрастнитѣ съ неудобни шеги, е некрасиво, за да не кажа по-вече!

Най-малката камбана сконфузено почервенява.

XIII ЕПИЗОДЪ.

Следъ три денонощия. Сладкарница „Царь Освободитель“. На шесть маси стоятъ по шестима писатели отъ шестѣхъ литературни групи въ България. На седма маса стои Сатана и пуши пура. На осма маса стоятъ Азъ и Другиятъ. Шесторкитѣ отъ време на време се поглеждаатъ съ нескривана ненависть.

Другиятъ: Ти виде нѣколко отъ милоститѣ на „добрия Богъ“ — сега ще видишъ най-крупната.

Азъ: Не стига ли това което видѣхъ? Остави ме да си отпочина.

Другият: Ще имашъ доста време да си почивашъ, момче!
Сега слушай!

I Група — „Избранници“: Четохте ли безсмислицата на X?
Прилича на музиката, която Y ни поднесе въ недѣля. И тия хора могатъ да минаватъ за даровити!

II Група—„Призвани“: Наистина, ти X, даде великолепна работа! Ония маняци „Избранници“ повърнаха кръвь отъ злоба, и вижъ ги: пиятъ само солена вода.

III Група — „Признати“: Всички ония овчедушия заслужаватъ само презрение. X написалъ една блудкава поема, на която Z отговаря съ пасквилъ. Ехъ, ако ний имахме меценати, които да подържатъ едно списание, бихме имъ показали тогава!

IV Група — „Бунтари“: Защо е нужно, госпоца, да се пишатъ поеми, когато живота, който влачимъ е по вече отъ поема? Азъ казвамъ това въ поемата си „Бунтъ“ — за жалостъ, обаче, никой не иска да ме слуша.

V Група — „Революционери“: Не е важна революцията, като дѣло, а като идея. Азъ и до день днешенъ съмъ за това, въпрѣки тритѣ премии, които съмъ получилъ. Защото революционната идея не е въ тълпата, а въ твореца!

VI Група — „Новатори“: Всичко е форма и възприятие. Какво ти пречи да видишъ келнера като кубическа бучка соль? Липсата на художественъ усетъ, разбира се. Азъ настоявамъ, че същественото нещо е формата. Тамъ е иновото: погледнете моята шапка: тя е отъ дорийски стиль съ готическа кубетура.

Вѣтърътъ разтваря вратата, покланя се вежливо на Сатана и излиза. Сатана многозначително поглежда Другият; бавно, отмѣрено излиза.

Другият: Върви и ти, момче! Затвори очитѣ си и върви! все ще намѣришъ камъкъ за да разбиешъ главата си! Новъ потопъ трѣбва—да разпрѣсне това вавилонско стѣлпотворение! Нека живѣятъ здравитѣ! Твоятъ редъ дойде!

ЕПИЛОГЪ.

Жилището на Другият. Четвърти етаж на едно здание. Малка жълта стаичка. Нищо излишно. Върху непокритата маса стои обемиста тетрадка. Другият записва нещо; изгася ламбата; хвърля тетрадката въ печката. По стената се плъзватъ светло-зелени змеъве, сплитатъ се съ голѣмитѣ жълти огнени езици, разпилѣватъ се по всички посоки, отново се събиратъ въ едно, завъртватъ се стрѣм-главо около себе си и стихватъ въ огромна червена

точка

РУСЕ. ПЕЧАТНИЦА „УЧИТЕЛЬ“. — 1928. № 2122.